

Да не забравяме жертвите в Свищов от земетресението на 4 март 1977 г.

Брой: 4, 24 януари 2013

На 10.01.2013 г. народният

представител Лъчезар ТОШЕВ внесе проект за решение на Народното събрание относно изграждане на паметник на жертвите от земетресението в град Свищов на 4 март

1977 г. Особено важни са мотивите за това предложение – затова ги публикуваме дословно.

МОТИВИ

В дебатите за изграждане или неизграждане на ядрена електроцентрала на площадката между гр. Белене и гр. Свищов очевидно се подценява сеизмичната опасност в този регион.

Настоящото предложение цели да припомни на тези, които знаят, и да информира тези, които не знаят, че на 4 март 1977г. в огнището с епицентър – планината Вранча в Румъния, стана земетресение, което нанесе сериозни щети и разрушения не само в Румъния, но и в България, и стана причина за огромен брой човешки жертви.

Тяхната памет трябва да бъде почитана и за да се помнят страшните последици, които може да предизвика такова земетресение.

В своята книга „Към тайните на релефа в България“ (изд. Народна просвета, София, 1988 г.), на стр. 138, проф. Диню Канев пише :

„Според тектониците в Свищов изобщо не се очакваше разрушително земетресение, защото в здравата Мизийска плоча няма условия за такова земетресение. На ето, че теорията беше опровергана. (...) Земетресението от 4 март 1977 г. беше усетено в гр. Русе от 5-а степен, а на пристанището Русе-Запад то се прояви в 9-а степен (по скалата на Мегведев–Шпонхойер– Карник – б.м.) Пристанищният кей беше разломен. Тези разрушения са типични за земетресения от 9-а степен по дванадесетстепенната скала. Същото явление

беше наблюдавано в пристанище – Свищов – в района на комбинат „Свилоза“ не бяха издържали стоманенобетонни конструкции. (...)”

Комбинат „Свилоза“ се намира в съвсем непосредствена близост с площадката, на която имаше предложения за изграждане на АЕЦ.

Същият автор, на стр. 98 от книгата си, пише: „Известно е, че по линията Свищов-Сухиндол се намират редица базалтови могили, а някои от тях са в границите на Долноосъмските височини. Самият факт, че базалтовите лави покриват долно-плейстоценските наслаги, дава основание да се приеме, че базалтовият вулканизъм в Дунавската равнина се проявил по субмеридионален разлом в края на плиоцена и в началото на плейстоцена.“

Този текст е писан преди началото на споровете за сеизмичността на региона, при които някои съвсем некоректно стигнаха дори до отричане на очевидно съществуващия разлом, белязан както с базалтов вулканизъм, така и с горещи минерални води (при Свищов, Овча могила, Вонеща вода и др.). Някога беше отхвърляна възможността за голямо разрушително земетресение при Свищов. При положение, че предишното такова е било през 1940 г. и много от хората там си го спомняха, а огнището във Вранча предизвиква средно по 3 големи земетресения на 100 години, и то описвани още от средновековието до днес, това „отхвърляне“ изглежда не само странно, но и скандално! Подценяване на опасността доведе до огромен брой жертви – над 100, повечето загинали по време на земетресението при срутването на две големи нови жилищни железобетонни кооперации, а някои починаха от травмите си след това. Разрушени бяха Съборната църква „Св. Троица“, Търговската гимназия и стотици други сгради.

Но несравнимо повече биха били жертвите и екологичните поражения, в т.ч. върху селското стопанство в много голям район, ако вследствие на земетресение се предизвика авария в ядрена централа, свързана с радиоактивно замърсяване. Не само Свищов, но и България не би могла да понесе такава авария! И това би било една огромна трагедия! Ето защо е недопустимо да се поема какъвто и да е риск или една група да се налага над друга по този въпрос. Като свидетел на онези трагични събития (и народен представител в 41-вото Народно събрание, който е бил в Свищов по време на земетресението от 4 март 1977 г., когато загинаха много мои приятели, съученици, учители и познати),

смятам за свой дълг да се боря тази трагедия да не се повтори, още повече в огромните мащаби на евентуална ядрена авария.

И затова предлагам този паметник да бъде поставен именно там, където се вземат решения за изграждане на енергийни обекти. Така той ще напомня на вземащите решения, че безопасността на хората е преди всички други съображения!

Вносител:

Лъчезар Тошев

народен представител

Следва приложение – имената на 106 души, жертви от земетресението в Свищов. Сред тях са цели погубени семейства, в които има хора от 75 години до 5-месечно бебе. Още десетки свищовлии по-късно умират в болницата от получените травми.